

мовлення, відеозаписи та радіо записи (наприклад, новини, уривки фільмів тощо). На заняттях також можна використовувати інтерактивні методи викладання: «Незакінчені речення», «Мозковий штурм», «Вилучити зайве», «Роз'єднай слова», «Дешифрувальник», «Алітерація імені» (особливо ефективно використовувати цей метод при організації знайомства групи або при вивченні теми «Зовнішність і характер людини»), «Завершити фразу», «Комплімент», «Прогноз погоди» та інші.

Важливо також заохочувати іноземців читати книги, журнали та газети, переглядати телепередачі, документальні та художні фільми українською мовою, що сприятиме розширенню світогляду студентів, їх обізнаності в усіх сферах життєдіяльності людини.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-279-4-81>

Васецька Л. І.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
керівник Центру підготовки іноземних громадян,
Запорізький державний медичний університет*

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ АСПЕКТ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМЦІВ НА ДОВУЗІВСЬКОМУ ЕТАПІ ПІДГОТОВКИ

Навчання іноземців нерідної мови невід'ємно від оволодіння культурою, знайомством зі сторінками історії та соціальними реаліями відповідної країни. Так, згідно з Загальноєвропейськими Рекомендаціями одне з основних завдань навчання іноземної мови є формування соціокультурної компетенції. Сформованість соціокультурної компетенції у іноземних слухачів забезпечує їм здатність вступати в комунікацію з людьми іншої культури. Під час міжкультурного спілкування здійснюється інформаційний обмін та проявляється національна ментальність тієї чи іншої етнічної групи комунікантів. Тому є природним, що у іноземців виникає потреба оволодіти не тільки навичками професійної чи побутової комунікації, а й вміннями міжкультурного спілкування.

При навчанні міжкультурної комунікації враховуються співвідносність національного та інтернаціонального у культурному полі та в образному ряду зіставлених мов, загальнолюдські та власне національні моральні цінності, які актуалізуються або навпаки

викликають ментально-моральний конфлікт у «культурній особистості». Необхідно передбачити цей «культурний конфлікт», який особливо гостро постає на сучасному етапі культурного розвитку людства, на етапі тотальної глобалізації.

При сучасному он-лайн форматі навчання мови, поза межами культурномовного середовища, для формування навичок міжкультурного спілкування необхідно створити такі навчальні умови, які б стимулювали іноземців до такого виду спілкування. Це можливо завдяки методичним засобам як якісна навчальна література з соціокультурної тематики. Навчально-методична література має формувати мовну особистість, толерантну людину у міжкультурному комунікативному просторі, рівноправного учасника «діалогу культур».

Знайомство іноземців з культурою (у широкому сенсі цього поняття) України допомагає більш ефективно та точніше формувати необхідний рівень комунікативної компетенції, складовою частиною якої є лінгвокультурна та соціокультурна компетенція. Формування у іноземних слухачів соціокультурної компетенції на довузівському етапі відбувається під час вивчення дисципліни «Країнознавство».

Спробою вирішити проблему якісних навчальних засобів є створення авторським колективом Центру підготовки іноземних громадян Запорізького державного медичного університету посібника «Знайомство з Україною» [1].

Автори посібника реалізують когнітивно-комунікативний підхід до навчання міжкультурного спілкування через виконання низки завдань: формування лінгвокультурної та соціокультурної компетенції у іноземців довузівського етапу мовної підготовки у системі соціально-комунікативної діяльності. Пропонується методична система, яка враховує лінгвістичні та соціокультурні комунікативні потреби іноземців. Ця методична система вибудовується за принципом активізації мотиваційної діяльності студентів, розширення їхніх країнознавчих та культурологічних знань.

Посібник з країнознавства має бути чітко структурованим. Це, в першу чергу, тексти та робота з ними: лексико-граматичні вправи, мовленнєві завдання та комунікативні ситуації. Також завдання для самостійної роботи в аудиторний час, поурочний словник та ілюстрації до текстів. Передбачаються навчальні матеріали для індивідуальної та самостійної роботи іноземців у позааудиторний час. Самостійна робота включає граматичні вправи, комунікативні та ситуативні мовленнєві завдання, тексти в інноваційному форматі подання: навчальні матеріали з мультимедійною презентацією, з залученням аудіо коментарів, відео, анімації тощо. Електронний супровід дозволяє підвищувати якість

освоєння іноземними слухачами навчального матеріалу й полегшує його сприйняття під час самостійної роботи з ним.

Комунікативна мета занять з вище названої дисципліни передбачає формування та розвиток навичок і вмінь в основних видах мовленнєвої діяльності: в аудіюванні, читанні, говорінні, письмі. Навчальна мета: формування та розвиток мовних та мовленнєвих навичок вживання спеціальної лексики та лексико-граматичних конструкцій з теми, що вивчається на рівні фрази, тексту, формування вмінь використовувати мовні та мовленнєві засоби для реалізації певних стратегій і тактик комунікативної поведінки у соціально-культурній сфері спілкування.

Освітня та пізнавальна мета занять з навчання міжкультурного спілкування – це ознайомлення іноземців з основними етапами історії українського народу, із сучасною незалежною українською державою, соціально-політичною системою України, з народонаселенням країни та обласними центрами, з розвитком науки та культури в Україні, з кращими українськими звичаями та традиціями, духовними скарбами і видатними постатями, із загальнолюдськими моральними нормами.

Саме тематичне наповнення занять, а також використання таких інноваційних форм організації навчання як мультимедійне подання матеріалу, завдання для інтерактивної роботи підвищують мотивацію іноземців до опанування української мови та розширення практики спілкування в українському соціумі.

Освітня й пізнавальна мета у цій методичній системі реалізується лише за умови досягнення іноземними громадянами певного рівня володіння українською мовою.

Таким чином, навчання іноземних слухачів міжкультурної комунікації передбачає і потребує ознайомлення з культурно-побутовими особливостями країни, знання сторінок історії та соціокультурних реалій українського народу для здійснення успішної комунікації як під час навчання в закладах вищої освіти України, так і під час спілкування в соціальних мережах. Ефективним засобом навчання такого виду спілкування є навчальний курс «Країнознавство», а також комунікативні ситуації, які створюються під час вивчення цієї дисципліни.

Список використаних джерел:

1. Васецька Л.І., Давидова І.В., Гроссу Н.В., Коношенко Є.В. Знайомство з Україною : навчальний посібник для слухачів Центру підготовки іноземних громадян / Л.І. Васецька [та інш.]. – Запоріжжя, 2018. – 184 с.